

ÜNİVERSİTELERİN GÖREVLERİ

VE

YENİDEN YAPILANMA

Günümüz Türkiye'sini geleceğe taşıyanlar iş adamlarıdır. Ancak, iş hayatının gayretleri Türkiye'yi belli bir sınıra kadar ilerletebilir. Eğer Türkiye, kaybettiği bilimin çekirdeğini yeniden oluşturamazsa gelişmiş ülkelerin arasına katılamaz.

Üniversitelerin birinci görevi, **bilimin çekirdeğini oluşturmaktır**. İkinci görevi, **öğrencilerini ezberci değil araştırmacı bir yapıda yetiştirmektir**. Bir insanın çok şeyi bilmesi zordur. Esas olan, karşılaştığı sorunlara çözüm getirebilmek için konuya nasıl yaklaşacağını ve ne araştıracağını bilmesidir. Üniversitelerin bir diğer görevi, **bilimsel ve düşünce özgürlüğünü sağlamaktır**. Bunu önce kendi bünyelerinde gerçekleştirmeleri, sonra da içinde yaşadıkları topluma yansıtmaları gerekir.

Üniversitelerden beklentilerin gerçekleşebilmesi için, yapılarının da gerçekçi ve beklentilere uygun olması gerekir. Günümüzde üniversitelerin idari yapıları, ya tamamen devlet kurumu, ya da özel şirket(vakıf) niteliğindedir. Bu şekilde tekli tip bir idari yapıdan bilimsel ve düşünce özgürlüğünü oluşturmasını beklemek hatadır. Hem maddeten hem de yönetim açısından hür olmayan kurumlar özgür olamazlar. Bunların sadece adları üniversite olur. Ama işlevleri evrensel olmaz. Lise niteliğinde kalır. Kendisi tek yerden yönetilmeyen bir kurumun, çoğulcu yapılara hoş görülmesi, yöneticilerin demokrasi anlayışlarıyla doğru orantılı olur. Bu nedenle **üniversitelerin yönetimleri çoğulcu bir yapıya dönüştürülmelidir**.

Üniversiteler bir ülkenin geleceği için motor güç olacaksa, ülkedeki bütün guruplar mücadelenin içerisinde yer almalı ve yükü paylaşmalıdır. Ülkedeki guruplar üç ana başlıkta toplanabilir. Devlet, özel sektör ve sivil kuruluşlar. Devlet ve özel sektör terimlerinin ne ifade ettiği genel anlamda bilinmektedir. Sivil kuruluşlar ise; Sanayi ve Ticaret odaları, Mühendis Odaları, Hekimler Birliği, Barolar, İşçi ve İşveren Sendikaları, Şehir Vakıfları gibi kanunla kurulmuş kurumlardır. Üniversitelerle ilgili olmasından dolayı bu kurumlara mezunlar dernekleri de eklenebilir. Mezunlar da artık, kendilerinin o üniversitenin gerçek sahipleri olarak görmeyi öğrenmelidir.

Türkiye, Batının sömürgecilik ve "öteki"ni yok etme anlayışı gibi bir geçmişe sahip değildir. Bu nedenle sermayesi yetersizdir. Dolayısıyla üniversitelerin kuruluşunda devlet, diğer guruplara göre daha çok sermaye vermek zorundadır. Ancak, özel sektör ve sivil kuruluşlar da mutlaka maddi destek vermelidir. Devlet yeni bir bölgeye üniversite kurmak için, ilgili yörenin özel sektörü ve sivil kuruluşlarının yapacakları sermaye desteğinin miktarına göre öncelik tanımalıdır. Bu destekler nakdi olabileceği gibi, arazi, bina, malzeme vb. şeklinde aynı de olabilmelidir.

Ancak, üniversitenin kuruluşuna maddi destek vermeyen bölgelere, devlet yeni üniversite açmamalıdır.

Mevcut devlet üniversitelerinde ülkedeki diğer gurupları da yönetime katabilmek için, onlardan maddi destek vermeleri istenmelidir. Bir üniversitenin bütünü için böyle bir destek alınmayabilir. Bu durumda fakülteler bağımsız hale getirilebilir. Böylece; sanayiciler sadece bazı mühendislik fakültelerine, doktorlar tıp fakültelerine, avukatlar hukuk fakültelerine, sermayedarlar ilgilendikleri herhangi bir fakülteye, mezunlar ise kendi fakültelerine destek verebilmeli ve yönetime katılabilmelidir. Bu durumdaki fakülteler, iç işlerinde üniversiteden bağımsız olmalıdır.

Üniversitelerde yönetime katılan diğer gurupların temsil oranları, koydukları sermayeye göre olmamalıdır. Devlet, özel sektör ve sivil kuruluşların yetkileri birbirlerine yakın oranda olmalıdır. Bu gurupların temsilcileri, mütevelli heyeti olarak nitelenebilecek yönetim kurulunu oluşturmalıdır. Bu kurul izlenecek politikaların genel çerçevesini ve kurallarını belirlemelidir. Uygulamaları yapan kişiler bu yönetime karşı sorumlu olmalıdır. Diğer taraftan **öğretim üyeleri, idari görevlere atanmamalıdır**. Çünkü üniversitelerin kendisinden beklenen hizmetleri yerine getirebilmeleri için, **saf bilim adamı tipini oluşturabilmek gerekir**. Rektörlük, dekanlık. Bölüm başkanlığı ve yardımcılıkları gibi idari görevler, bilimle uğraşmak isteyen bir öğretim üyesi için engeldir. Ayrıca, idari göreve gelmek isteyen ve bu makama gelen öğretim üyeleri, bilimsel ya da siyasi rakiplerine karşı tarafsız olamazlar. Dolayısıyla bu görevler sözleşmeli profesyonel kişiler tarafından yürütülmelidir. Günümüzde böyle bir görevi üstlenebilecek özellikteki insanların sayısı artmıştır. Bazı özel nitelikli fakültelerde bu yöneticilere yardımcı olmak için öğretim üyelerinden oluşan bir danışma kurulu kurulabilir. Üniversiteyi yönetmekle görevli profesyonel kişiler için de öğretim üyelerinden teşekkül eden bir üniversite danışma kurulu olmalıdır.

Üniversitelere maddi destek vererek katkıda bulunan özel sektör, yaptığı bu yatırımdan kâr bekleyecektir. Üniversitelerin kâr edebilmeleri bazı şartların oluşmasına ve sistemlerin kurulmasına bağlıdır. Öncelikle **bütün üniversiteler paralı olmalıdır**. Ancak paranın miktarı, vakıf üniversiteleri ve lise öğrencilerine ek kurslar veren bazı dershaneler kadar yüksek olmamalıdır. Fakat, okumak isteğiyle üniversite kapısına kadar gelen azimli ama fakir öğrenciler için devlet karşılıklı burs vermelidir. Karşılıksız burslar ancak üstün başarı gösterenlere verilmelidir. Öğrencilere verilecek bu bursların kaynağı, devletin günümüzün yapısındaki üniversitelere verdiği paradan, yeniden yapılanma sayesinde oluşacak tasarruftur. Zaten bu bursların çoğu bir süre sonra geri dönmüş olacaktır. **Üniversiteler için diğer bir gelir kaynağı, kendi konularında kuracakları araştırma şirketleridir**. Bu şirketler gerçekten işe yarar çalışmalar yaptıkça mutlaka kazanacaklardır. Araştırma şirketlerinin yönetimlerinde de öğretim üyeleri olmamalıdır. Ancak, araştırmada çalışan bilim adamları kazançtan pay almalıdır. Kazancın bakiyesinin harcanma yerlerine üniversite üst yönetimi karar vermelidir.

Üniversitelerin bir diğer kazanç kapıları ise, varlıklarını verimli kullanmalarıdır. Paralı gece eğitimi son yıllarda başlayan ve ek gelir sağlayan bir yöntemdir. Bu makalenin içerisinde teklif edilen diğer bir konu olan açık öğretim eğitimi verme yetkisinin gerekli şartları sağlayan başka üniversitelere verilmesi hususunun gerçekleşmesi durumunda, bir çok üniversite ek bir gelire kavuşacaktır. Öğrencilerin yeme-içme, eğlenme, spor gibi ihtiyaçlarını karşılamak için yap-işlet-devret yöntemiyle üniversite arazisi içerisinde tesisler kurdurulabilir. **Bunların dışında, bazı devlet kurumları ve özel sektör kuruluşlarına seminer, kurs, hizmet içi eğitim, sınav soruları hazırlama gibi hizmetleri vermek de bir gelir kaynağı oluşturur**. Öğretim üyeleri

dahil bütün çalışanlar sözleşmeli yapılacağından çalışmalarda verim artacaktır. **Böylece önlenecek israflar da bir bakıma gelir sayılır.**

Bütün bu çalışmalar öğretim üyelerine boş zaman bırakmayacaktır. **Öğretim üyeleri, öncelikle işlerini kaybetmemek, sonrasında ise daha çok kazanabilmek için sürekli çalışmak ve kendilerini geliştirmek zorunda kalacaktır.** Böylece günümüzün önemli sorunlarından olan; öğretim üyelerinin rektör vb. seçimleri, borsa takipleri, kooperatif tartışmaları, siyasileri eleştirme söylemleri gibi konularla zaman kaybetmeleri de önlenmiş olacaktır.

Bu yapı değişikliği üniversite ile piyasa(sanayi, tarım, turizm gibi) ilişkilerini kendiliğinden kuracaktır. İleri bir tarihte belki piyasalar üniversitelerden öğretim üyelerini kendi bünyelerine alacaklar, belki de üniversiteler piyasadaki bazı insanları transfer edeceklerdir. Ayrıca bu yeni yapılanma, sivil kuruluşların ülke yararına düzene girmelerine yardımcı olacaktır. Diğer taraftan öğretim üyelerinin, ülkenin sorunlarını anlama ve çözme yetenekleri gelişecektir.

Üniversitelerin bilimin çekirdeğini oluşturabilmesi için, bu yeniden yapılanmalarının yanında başka tedbirlerin de alınması yararlı olacaktır. Öncelikle merkezi bir kurum olan YÖK, Üniversitelerde yukarıda bahsedilen yapılanmanın gerçekleştirilmesinden sonra, kaldırılmalıdır. Yerine hangi isim ve görevle olursa olsun yeni bir kurum kurulmamalıdır. **Bilimi geliştirmek için ayrıca bir Araştırma Üniversitesi kurulmalıdır. Bu üniversite yalnız lisans üstü eğitim vermelidir.** Yönetiminde yine bahsedilen üçlü gurup olmalıdır. Üniversite, bütün Türk Dünyasına ve isteyen diğer ülkelere açık olmalıdır. Sadece bu üniversitenin kuruluşuna münhasıran ve başlangıç yıllarında da sürmek üzere, devletin sürekli destek vermesi garanti altına alınmalıdır. Örneğin, günümüzde TRT kurumuna kaynak olarak, elektrik faturalarından yapılan destek benzeri bir yardım yapılabilir. Araştırma Üniversitesinde yetişen öğretim üyeleri diğer Türk üniversitelerine geçebilmelidir. Yurt dışındaki başka bir üniversiteye sadece maddi çıkarları doğrultusunda giden öğretim üyelerinden ise, ciddi miktarda yetiştirme parası alınmalıdır. Bu paraların önemli bir bölümü ilgili üniversiteye aktarılmalıdır. **Türkiye güçlenene kadar beyin göçünü azaltmak için mutlaka bazı idari ve mali tedbirler alınmalıdır.**

Üniversitelerin diğer bir görevinin öğrencilerini memur zihniyetli değil, araştırmacı yapıda yetiştirmeleridir. Bunun gerçekleşmesi için önce öğretim üyeleri bilgili ve araştırmacı olmalıdır. Kendine güvenen öğretim üyesi, öğrencisine –açık kitap sınav- yapabilir. Her öğrencisine ayrı nitelikte ödevler verebilir. Öğrenci projelerini somut ve işe yarayacak konulardan seçebilir. Öğrencisine proje çalışmasında yol gösterebilir. Bu yöntemlerle yetişen öğrenciler ezberci olmazlar. Araştırmacı olurlar. İşte bu nedenle, **öğretim üyelerinin kalitelerini artırmak için yukarıda bahsedilen yeniden yapılanmanın mutlaka uygulanması gerekir.**

Üniversitelerin bir başka görevi bilimsel ve düşünce özgürlüğü ortamını oluşturmaktır. **Ülkelerin kalıcı nitelikte gelişmeleri için mutlaka özgür bir ortam gerekir.** Sadece savaş zamanlarında değil, barış dönemlerinde de tek millet olmanın şuuruna ancak böyle bir ortamla ulaşılabilir. Aksi takdirde insanlar birbirlerini engelleyebilmek için fırsat kollar hale gelirler. Bir üniversitede her türlü siyasi düşünce yan yana olmalıdır. Tek gurubun hakim olduğu yere artık üniversite denilemez, siyasi parti kurumu denilir. **Sadece düşünce özgürlüğü yetmez, insanlar bilimsel çalışmalarında da hür olmalıdır.** Bir doktora öğrencisinin ilmi çalışmaları profesörler tarafından engellenmemelidir. Hattâ, üniversite dışından insanları bilimsel buluş uğraşlarına üniversiteler destek vermelidir. Çünkü, karşı çıkılmaz olayım diye direttikçe hakikat bile

inanırlılığını yitirir. Gelişmeleri sağlayan diploma değildir. İlgili ve bilgili insanlara fırsat verilmesi, desteklenmesidir.

Teklif edilen yeniden yapılanma, bu özgürlükleri sağlayacaktır. Günümüzde üniversiteler tek gurubun tekelindedir. İster devlet, ister vakıf ya da şahıslar kurumun tek hakimi olunca, kendi isteklerini öğretim üyelerine ve öğrencilere dikte ettirmek isteyebilirler. Kıyafet sorunun, azınlıkların bazılarının ayrılıkçı tavırları tekli yönetimlerle çözülemez. Bu tip sorunların çözümü üniversitelerin yönetimlerinin yeniden yapılanmasından geçer. Yönetimde çoğulculuğun olduğu yerlerde, tek gurubun diğerine baskı kurması ve kurumun tamamına hakim olması mümkün değildir. Ayrıca her üniversite uygun tutarda da olsa paralı olacağından, ailesinin zorla ödediği parayla, ya da aldığı karşılıklı bursla okuyan öğrenciler dolduruşa gelmeyecek bazı gurupların egemenliğine girmeyeceklerdir. Zor kullanan bazı gurupları önlemek ise, zaten devlet güçlerinin görevidir.

Yukarıda belirtilen uygulamalara geçilmesi durumunda bir süre sonra üniversitelerin ve mezunlarının kaliteleri artacaktır. Bu durum Türkiye'ye sempati duyan ülkelerin insanları nezdinde üniversitemizin itibarını artıracaktır. Türkiye'ye sıcak bakan ülkelerin öğrencilerinin Türk üniversitelerinde okumak istemeleri durumunda devlet, üniversitelere ayrıca destek vermelidir. Örneğin yabancı öğrencilere uygulanacak ücret, Türk öğrencilerinkinden biraz daha az olabilir. Aradaki farkı devlet üniversitelere ödemelidir. Bu uygulama sadece Türkçe eğitim veren üniversitelerde yapılmalıdır. **Çünkü asıl amaç, ticari ilişki kurma ihtimalimiz kuvvetli olan ülkelerde hem Türkçe bilen, hem de Türkiye'yi daha çok seven insanlar gurubu oluşturmaktır.**

Üniversite kapılarındaki yığılma çok fazladır. Türkiye'nin nüfus yapısı, bu yığılmanın artacağını göstermektedir. Devlet konuyu çözemediğinden, önce yay-kur sonra açık öğretim adı altında eğitim vererek sorunu azaltmaya uğraşmaktadır. Ancak bu eğitim sisteminin günümüzdeki yapısında kalite düşüktür. Aslında **açık öğretim, şekli ve yapısı gereği üniversite olamaz.** Bu şekilde eğitim ancak, iş hayatında zaten çalıştığı bir konuda teorik bilgiler alarak kendisini geliştirmek isteyenlere yararlı olabilir. Bu durumda **kişinin alabileceği diploma, üniversite diploması değil, yüksek okul diploması olmalıdır. Açık öğretim eğitiminin verilmesi yetkisi, sadece bir üniversiteye verilemez.** Rekabet olmayan yerde kalitenin olması ihtimali düşüktür. Yeniden yapılanma uygulandığında kendisini geliştiren ve kendilerine güvenen bütün üniversiteler böyle bir eğitim ve diploma verme yetkisine sahip olmalıdır. Ülkede bu kadar çok TV kanalı varken böyle bir rekabetin serbest bırakılması eğitimin kalitesini düşürmez.

Üniversiteleri ve ülkenin geleceğini aydınlatacak yöntemleri tartışırken, sosyal bir sorun olan öğrenci yığılmalarını da azaltmak gerekir. **Üniversite kapısındaki yığılmaları önleme düzenlemelerine ilk öğretimden başlanılmalıdır. İlk öğretim üç guruba ayrılmalıdır.** Birinci gurupta, matematik zekâsı üstün çocuklar –öncelikle üç büyük şehirden başlamak üzere- ayrı okullarda toplanmalıdır. Bu öğrencilere özel program uygulanmalıdır. Gerekirse bir kısım öğretmenler başlangıç için yurt dışından getirilebilir. Bu zeki çocukların lise ve üniversite eğitimleri mümkünse ayrı okullarda, ya da ayrı sınıflarda yapılmalıdır. İlk öğretimin diğer iki gurubu ise, çocukların matematik zekâ düzeylerine ilaveten görsel, düşünsel, bedensel vb. sosyal zekâlarına göre belirlenmelidir. Öğrenim sırasında öğrencilerin gösterecekleri başarı ya da başarısızlığa göre bir guruptan diğerine geçebilmelidir. Öğrenciler, ilk öğretimlerinde başarılı

oldukları zekâ türüne göre, kendilerine uygun olacak meslek liselerine ya da normal liselere yönlendirilmelidir.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler eğitim kurumlarının bir yıl içerisinde açık olduğu gün sayısını gelişmiş ülkelerdeki uygulamaların üzerine çıkarmalıdır. Günümüzde ise maalesef durum tam terstir. **Gelişmiş ülkelerde ortalama 210 gün eğitim yapılırken Türkiye’de 180 gün civarındadır. Türkiye eğitimin açık olduğu gün sayısını 220’nin üzerine çıkarmalıdır.**

Türkiye’de bilimi ve teknolojiyi geliştirmek için üniversite dışında kurulan kuruluşların hemen tamamı devletindir. TUBİTAK, TÜBA, TAEK doğrudan doğruya bu görev verilmiş kuruluşlardır. Konu ile dolaylı olarak ilgili olan kuruluşlar da devletindir. DPT, YPK, KOSGEB gibi kuruluşlar dolaylı olarak görevlidir. Bütün bu sayılan kuruluşların sahip oldukları ödeneklere, harcamalarına bakıldığında başarılarında aynı orantı görülmektedir. Bu kuruluşların dışında sadece TTGV(Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı) Dünya Bankası desteğiyle özel konumda kurulan bir kurumdur. Bu kuruluşla, kamu ile özel sektör arasında bir köprü oluşturulması amaçlanmıştır. Ancak yönetim uygulamalarından dolayı henüz yeterince amaca ulaşamamıştır.

Yukarıdaki yapı ile Türkiye’de bilim ve teknoloji gelişemez. Bahsedilen kuruluşlar ve hatta bir kısım üniversite öğretim üyeleri, sistemin de getirdiği hatalardan dolayı belki de istemeden, gelişmeyi engelleyici bir konuma dahi düşmektedirler. Sistem bu kuruluşlar, bürokrat ve teknokrat istihdamı yapılan ve çok konuşulup az üretilen yerler haline getirmiştir. Bilim ve tekniği sadece diplomanın geliştirebileceği inancının yerleşmesinde bu kurumların da payları vardır. Bu nedenle bu kuruluşların yönetimleri de süratle çoğulcu yapıya kavuşturulmalıdır.

Yukarıda teklif edilen yeniden yapılanma, orta ve uzun vadede başarılabilir bir sistemdir. Kısa vadede uygulanacak tedbirler aşağıda aktarılacaktır. Öncelikle orta ve uzun vadedeki düşüncelerin aktarılmasının nedeni, acil eylem planının bir hedef içerisinde yapılmasını sağlamaktır. Eğer, gelecek planı yapılmadan yalnızca kısa vadeli geçici çözümler aranılırsa, sorunları çözmek mümkün olamaz.

Üniversitelerin yönetimlerini çoğulcu yapıya kavuşturmadan YÖK’nun kaldırılması hata olur. Fakat yetkilerinin azaltılması mümkündür. Yetkilerin kısıtlanmasında aranılacak ölçü, üniversiteleri bilimsel ve düşünce özgürlüğüne ulaştıracak ve kalitelerini artıracak yönde olmalıdır.

Üniversitelerde idari görevlere öğretim üyelerinin getirilmesi uygulanmasından vazgeçilmelidir. Mümkünse kendi mezunları içerisinde seçilecek insanlar, sözleşmeli personel şeklinde profesyonel yönetici olmalıdır. Bu yöneticiler, öğretim üyelerinden oluşacak üniversite danışma kurulları(Akademik Konsey)na karşı sorumlu olmalıdır. Fakülte ve bölüm başkanlarının yerine görev yapacak personel ise fakülte danışma kuruluna bağlı çalışmalıdır. Profesyonel nitelikte çalışacak bu kişilerin tayinleri, ücretleri, iş bıraktırmaları, bu kurullar tarafından kararlaştırılmalıdır. Akademik nitelikli olmayan konuların görüşüldüğü YÖK, üniversiteler arası kurul gibi ortak toplantılara profesyonel yöneticiler katılmalıdır. Akademik özellikli kararların alınacağı ortak toplantılara ise üniversitelerin danışma kurulu başkanları katılmalıdır. Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin üniversitedeki hal ve hareketlerinin belirlenmesini her üniversitenin danışma kurulları kararlaştırmalıdır.

Üniversitelerin ülkenin öğretim hayatıyla ilgilendirilmesi için aracı kurumlar kurulmalıdır. **İlk anda kurulabilecek üç kurumun isimleri şöyle olabilir. Üniversite-Sanayi İlişkileri Enstitüsü, Üniversite-Tarım İlişkileri Enstitüsü, Üniversite-Turizm İlişkileri Enstitüsü.** Teklif edilen bu kurumların yönetimleri tek başına devlet olmayıp çoğulcu bir yapıda olması gerekir. Örneğin; bürokratlar, öğretim üyeleri, sivil kuruluş temsilcileri olarak düşünülebilir. Sivil kuruluşlar adına konuyla ilgili işçi ve işveren sendikalarına öncelik tanınabilir. Enstitülerle ilgili yapılanmanın ayrıntıları uzun olacağından burada bahsedilmeyecektir.

Yeni üniversite açılmasında, öncelikle ilgili yörenin maddi katkısı olup olmadığına bakılmalıdır. Meslek Yüksek Okullarının yapısı eski tekniker okullarının işlevine döndürülmelidir. **MYO'ları üniversitelerden ayrılarak, MEB'na bağlı kuruluşlar haline getirilmelidir.** Meslek lisesi mezunlarına konuları dışındaki bir dalda öğrenime devam etmek istediklerinde önlerine konulan barajların aynısı, lise mezunlarının MYO'luna girişlerinde uygulanmalıdır. **Esas olan diploma değil, meslek sahibi olmaktır.**

Üniversitelerin kontenjanlarının belirlenmesinde Türkiye'nin mevcut şartları ile birlikte geleceğin mesleklerinin neler olacağı göz önüne alınmalıdır. Öncelikle sanayi olmak üzere bilgisayar, genetik bilimi, elektronik, ekonomi gibi konulara ağırlık verilmelidir. Diğer taraftan bazı mesleklerin seçimi için öğrencilerden istenilen bilgi türü ve ağırlıkları değiştirilmelidir. Öğretmenlik ve avukatlık gibi bazı mesleklerin seçiminde öğrenciler ayrıca psikoloji testine tabi tutulmalıdır. **Felsefe öğrencisi, hakim olmak isteyen hukuk öğrencisi gibi kişilerde MF(matematik-fen) puanı aranmalıdır.**

Büyük şehirlerdeki devlet üniversitelerinin çoğu, kentin ekonomik açıdan en değerli yerlerinde kalmıştır. **Üniversitelerin şehir içerisindeki yerleri belli bir plan dahilinde satılarak şehrin dışındaki ucuz ve geniş alanlara taşınabilir.** Arada devlete kalacak fark para ile, üniversitenin araştırma imkânı ve gelir kaynaklarını artıracak yeni bir yapı oluşturulmalıdır. Şehrin dışına taşıma kentin kalabalığının da azalmasına vesile olacaktır.

İsmail Hakkı KÜPÇÜ
Sanayici – Yazar
www.ihkpcu.com